

Forrás: <http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2018/08/gulyas-nikolett-spanyolorszag-oktatasi-rendszere-es-a-tortenelemerettsegi-09-01-10/>

Gulyás Nikolett

Spanyolország oktatási rendszere és a történelemérettiségi

A spanyol oktatási rendszer

A spanyol oktatási rendszer három szintből áll. Elsőként a diákok alapfokú oktatásban részesülnek (6-12 éves korban), amely kötelező és ingyenes. Az elemi oktatás háromszor 2 éves ciklusra oszlik. A minimum osztálylétszámot 25 főben határozzák meg. Az oktatási rendszernek ez a szintje általános ismeretek megszerzését biztosítja a gyermekek számára, például a kultúra, kommunikáció, írás, olvasás és számolás terén. Az idegen nyelvek oktatása 8 éves kortól kezdődik.

Az alapfokú után a középfokú oktatás következik, amely kettő, egyenként két éves szakaszra tagolódik. Az első szakasz közös alaptantervet és néhány szabadon választható tantárgyat tartalmaz. A második ciklusban már több fakultatív tantárgy jelenik meg, de azok mértéke nem meghatározó a tanuló jövőbeli tanulási irányára. A képzésen 12 és 16 évük között vesznek részt a diákok. Az oktatásnak ez a szintje a szakképzést is magában foglalja, a valamennyi tanuló számára biztosított általános műszaki oktatás formájában, néhány szabadon választható tantárgy kíséretében. A műszaki irányú tananyag célja a tanulók olyan ismeretekkel és alapkészségekkel való ellátása, melyek a foglalkozások széles köre tekintetében nélkülözhetetlenek. Középfokú tanulmányaik végén, a negyedik évben bátorítják a diákokat, hogy továbbtanuljanak, de csak 16 éves korig kötelező az oktatás.

A középfokú tanulmányokat a Bachillerato zárja, ami az érettségit, és az arra való felkészítést jelenti 16-18 éves korban. Ez adja a középfokú oktatás utolsó szakaszát. Négy fő tanulási irányra oszlik: műszaki tudományok, humán tárgyak és társadalomtudományok, természet- és egészségtudomány, valamint a művészetek. A szabadon választható tantárgyak mellett a tanulók mind a négy irányban közös alaptantervet követnek.

A középiskola fő tantárgyai a természettudományok, társadalomtudományok, testnevelés, spanyol nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, zene, stb. kötelezően tanulandók.

A Bachillerato elvégzése, vagyis az érettségire való felkészülés, 2 éves. Ez idő alatt a diákoknak kötelezően kell tanulniuk a testnevelést, filozófiát, spanyol nyelv és irodalmat, idegen nyelvet és történelmet. Ezen felül három további tantárgyat kell felvenni, ezek a kötelezően választható tárgyak, amelyek iskolánként változhatnak. Ezek között szerepelhet például biológia, fizika, kémia, matematika, latin, stb.

Minden iskolában lehetőség van ezen kívül egyéb tárgyak felvételére is, melyeket a diák választhat attól függően, hogy mi az érdeklődési köre.

Értékelés

Bachillerato: a tanulók értékelése tantárgyi területek szerint valósul meg, a tanulmányi kurzus követelményeinek és értékelési kritériumainak figyelembevételével. Ahhoz, hogy

Gulyás Nikolett: Spanyolország oktatási rendszere és a történelemérettségi

továbbléphessen a Bachillerato második évfolyamába, a diáknak nem szabad több mint két tantárgyból elégtelen osztályzatot kapni.

Azok a tanulók, akik a második év végén több mint három tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapnak, meg kell hogy ismételjék az iskolaévet. A tanulmányi kurzus elvégzése azonban nem vehet igénybe négy évnél hosszabb időt.

A Bachillerato bizonyítvány megszerzéséhez a tanulóknak valamennyi tantárgyból meg kell felelniük.

A történelem tantárgy tanítása

A történelem tárgy tanítása a spanyoloknál egészen másképpen zajlik, mint Magyarországon. A kétéves érettségi képzés során a második év az, amikor elkezdnek történelmet tanulni, és akkor is inkább csak spanyol történelmet. Egyetemes történelmet nem tanulnak olyan szinten, mint nálunk. Csak akkor érintik minimális mértékben, amikor a spanyol történelem megkívánja. Maga a tantárgy neve is „Historia de España”, azaz „Spanyolország történelme”. Az érettségi menete abban különbözik a miénktől, hogy szóbeli vizsga nincsen, csak írásbeli, feladatlapot írnak. Ennek kitöltésére 90 perc áll rendelkezésre.

A feladatsor, amelyből típusfeladatokat közlünk, három feladatrészből áll. Tartalmaz rövidebb kifejtős kérdéseket, amelyhez megadják, hogy milyen terjedelemben kell megválaszolni. A feladatlap minden esetben tartalmaz forráselemzést, táblázatot adatokkal, diagramokat, vagy például képeket. A harmadik feladathoz egy szöveget adnak, amelynek elolvasása után a megadott kérdéseket kell pontokba szedve megválaszolni, vagy egy adott témát kell megadott szempontok alapján kidolgozni.

Történelem érettségi témák

A 18 érettségi téma van, amely összefoglalja a spanyol történelmet az ókortól a XXI. századig.

1. Őstörténet és ókor.
2. Az Ibériai-félsziget középkora (VIII–XIII. század).
3. Az Ibériai félsziget, a katolikus királyok (VIII–XIII. század).
4. A késő középkor (XIV–XV. század).
5. A katolikus királyok, a modern állam építése.
6. Tengeren túli gyarmatosítás, gyarmati birodalom megteremtése (XVI–XVII. század).
7. A XVI. század.
8. A XVII. század.
9. A XVIII. század.
10. A régi rendszer válsága (1808–1833).
11. A szabad állam építése és megszilárdítása (1833-1874).
12. Gazdasági és társadalmi változások a XIX. században.
13. Restauráció (1875–1902).
14. XIII. Alfonz uralkodása, a restauráció válsága (1902-1931).
15. A második köztársaság (1931–1936).
16. A polgárháború (1936–1939).
17. A Franco-diktatúra (1939–1975).
18. A demokratikus Spanyolország.

Gulyás Nikolett: Spanyolország oktatási rendszere és a történelemérettségi

Általános útmutatók és kritériumok (Spanyolország történelme)

A vizsga – mint érintettük – három részből áll:

- I. Hat kérdés, amelyből négyet kell választani és megválaszolni. Körülbelül 10 sorban ajánlatos az egyes kérdésekre adott válaszokat kifejteni.
- II. Történelmi forrás, melyre 15 sor terjedelemben javasolt válaszolni.
- III. A téma kifejtéséhez körülbelül 50 soros kifejtés ajánlott a megadott szempontok szerint.

Értékelés: Az első feladatban minden egyes kérdés megválaszolása 1 pontot, a második feladat 1,5 pontot, a harmadik rész 4,5 pontot ér.

Megírási idő: 90 perc.

I. Kérdések:

1. Az Ibériai-félsziget meghódítása és ellatinosítása. Fő római „hozományok” társadalmi, gazdasági és kulturális téren.
2. Al-Ándalus: Az Ibériai-félsziget muzulmán meghódítása. A córdobai Emirátus és kalifátus.
3. A keresztény ellenállás első magjai. A reconquista fő szakaszai. Újranépesedési modellek.
4. II. Fülöp spanyol monarchiája. Kormányzat és közigazgatás. A belső problémák.
5. A spanyol örökösödési háború és az utrechti békerendszer. Családi paktumok.
6. A felvilágosodás alapvető eszméi. Az ábrázolt despotizmus: III. Károly.

II. Történelmi forrás: Kapcsolja össze a képet a cádizi Cortes-zel!

Gulyás Nikolett: Spanyolország oktatási rendszere és a történelemérettségi

„A cádizi Cortes esküje 1810-ben” képet José María Casado del Alisal (1862) festette. A képviselőház kongresszusa

III. Téma: Az átmenet: politikai alternatívák Franco halálát követően. A király szerepe és Adolfo Suárez kormánya. A demokrácia helyreállítása: az 1977. júniusi választások. Az 1978 évi alkotmány. Az autonómia állapota, a terrorizmus az átmenet alatt.

Javítási és értékelési kritériumok (Spanyolország története)

I. Kérdések pontozása: maximum 4 pont adható, kérdésenként 1–1.

Értékelés:

- fogalmi pontosság;
- történelmi nyelvezet használata;
- térbeli és időbeli elhelyezkedés;
- kapcsolat a történelmi folyamattal.

II. Történelmi forrás pontozása: maximum 1,5 pont.

Értékelés:

- az elemzett forrás tartalmának magyarázata;
- tematikus és időrendi kapcsolat a megfelelő történelmi folyamattal.

III. Téma pontozása: maximum 4,5 pont.

Értékelés:

- helyes nyelvi, szintaktikai és történelmi kifejezés;
- kapcsolat a feltett kérdéssel;
- kronológiai és térbeli pontosság;
- motívumok, okok és hatások rendezett megfogalmazása;
- érvelés.

Megoldás (Spanyolország történelme)

I. Kérdések:

- 1) *Az Ibériai-félsziget meghódítása és ellatinosítása. Fő római „hozományok” társadalmi, gazdasági és kulturális téren. A második pun háború és a hódítás kezdete: 1. szakasz: A félsziget keleti és déli területeinek meghódítása (Kr.e. 218–197). 2. szakasz: A félsziget központja és nyugati területeinek meghódítása (Kr. e. 155–133). 3. szakasz: A félsziget északi részének meghódítása (Kr. e. 29–19). A „romanizáció” meghatározása. A területi igazgatás, a városi települések, a termelési rendszer (rabszolga és kereskedő) és a társadalom változásai. A római tartomány kulturális öröksége: latin, római jog. A Római Birodalom és a hispániai művészet: a görög örökség, kiemelkedő templomok (Diana in Mérida), a színház (Mérida), az amfiteátrum (Sevillai Itálica) és a mérnöki munkák, a katonai utak (Tarraco, Caesar Augusta), hidak (Alcántara, Mérida), falak (Lugo) és vízvezetékek (Segovia), szobrászat (az idősebb Cato mellszobra), Villas (Valladolid).*

Gulyás Nikolett: Spanyolország oktatási rendszere és a történelemérettségi

- 2) *Al Ándalus: Az Ibériai-félsziget muzulmán meghódítása. A córdobai Emirátus és kalifátus.* A hódítás kezdete, 711: a vizigótok gyengeségei és segítségkérései. A főszereplők: Tariq és Muza, a Guadalete-i csata és a hódítás rövid időszaka. Al Ándalus politikai fejlődésének fázisai: függő emirátus (711–756) és Poitiers-i csata (732); Független Emirátus (756–929). I. Abd al-Rahman és Al-Ándalus leszármazottai teljes állami szervezettel rendelkeznek, de politikai gyengeségüket lázadások jelzik, a muladí és mozarab populációval szemben, valamint a hódításban és a Córdoba Kalifátusban szerepet játszott etnikai csoportok ellenállása miatt (929–1031). III. Abd al-Rahmanhoz és utódaihoz való érkezés feltételezi, hogy Al Ándalus pompája uralkodik a keresztény birodalmak fölött.
- 3) *A keresztény ellenállás első magjai. A reconquista fő szakaszai. Újranépesedési modellek.* Menedék a félsziget északi hegyeiben. Pelayo: csata Covadongánál. Az Asztúriai Királyság kiterjedése Galícia és Duero völgye között. Leóni Királyság: Fernán González, Castilla megye. Nyugati Pireneusok: a baszkok legyőzik Nagy Károlyt Roncesvalles-ban. IX. század: Pamplonai Királyság. Közép-Pireneusok megyéi (Sobrarbe, Ribagorza, Aragón) függetlensége a IX. században. A Kelet-Pireneusok egyesítése Wilfredo el Velloso (Barcelona) által: függetlenség a X. században. Reconquista szakaszok: Első: VIII–X. században. A királyságok kialakulása és megszilárdítása: A különböző ellenállási magok a Douro-völgy, Galícia és a Pireneusok Piemontja lakatlan településeire korlátozódtak. Második: XI–XIII. Az évszázad hódítása: A XI. század folyamán a keresztény terjeszkedés nem létezett a királyságok belső konfliktusa miatt, de a kalifátus bukása lehetővé teszi a Tajo-völgy (Toledo, 1085) és az Ebro (XII. század) meghódítását. A XII. századi keresztények közötti kapcsolatok: Tudilén és Cazorla. Extremadura, Guadalquivir-völgy (Andalúzia) és Murcia XIII. századi hódítása, valamint a keleti Valencia és a Baleár-szigetek. Harmadik: XIV-XV század. Háború és hódítás: Granada (1492). Különböző repopulációs modellek és kronológiájuk.
- 4) *II. Fülöp spanyol monarchiája. Kormányzat és közigazgatás. A belső problémák.* II. Fülöp uralkodása. Kormányzás a területi és tematikus Tanácsokon keresztül. Belpolitika (lázadás Alpujarrasban, protestáns hatások, az Antonio Pérez-probléma) és külpolitika: török háború, Lepanto (1571); háború Franciaországgal, San Quentinnél győzelem (1557); Hollandia elleni háború és Anglia elleni háború (Armada Invencible). Portugália királyságának egyesítése Spanyolországgal.
- 5) *A spanyol örökösödési háború és az utrechti békerendszer. Családi paktumok.* Az örökösödési háború kezdetének oka (II. Károly, Anjou Fülöp) Fülöp kihirdetése. Az örökösödési háború (1702–1714), a főszereplők és menete: az osztrák győzelmek; majd a háború lezárása az utrechti és raastatti szerződéssel (1713–1714). Megállapodások: V. Fülöp elismerése és Franciaország-Spanyolország elkülönítése, kereskedelmi megállapodások és területi rendezések (Gibraltár és Menorca az Anglia számára, Savoya Ausztriának).
- 6) *A felvilágosodás alapvető eszméi. Az ábrázolt despotizmus: III. Károly.* III. Károly (1759–88): felvilágosodott despotizmus. Reformok. Az egyházi kongregáció, a kultúra kiterjesztése (központok, királyi akadémiák), gazdasági szabályozás (kiváltságok, áruk szabad mozgása, becsületesség gyakorlása).

Gulyás Nikolett: Spanyolország oktatási rendszere és a történelemérettségi

II. Történelmi forrás:

Kapcsolja össze a képet a cádizi Cortes-zel! Cádizi Cortes. Meghívási folyamat (Igazgatóság, Régensség). Három fő ideológiai irányzat: a liberálisok, a „jovellanisták” és az abszolutisták. A Cortes munkája: A régi rezsim átalakításáról és az alkotmány kidolgozásáról szóló rendeletek.

III. Téma:

Az átmenet: politikai alternatívák Franco halálát követően. A király szerepe és Adolfo Suárez kormánya. A demokrácia helyreállítása: az 1977. júniusi választások. Az 1978. évi alkotmány. Az autonómia állapota, a terrorizmus az átmenet alatt. A politikai helyzet Spanyolországban Franco halála után. I. Juan Carlos (János Károly) király és Adolfo Suárez kormánya. A Politikai reform törvény. A politikai pártok legalizálása. 1977. júniusi demokratikus választások és eredményei. Az 1978-as alkotmány: alkotó folyamat és jellemzők. Az autonómiák állapota: történelmi autonómia és egyéb módszerek. Terrorizmus az átmenet során: ETA.

IRODALOM

- Spanyol oktatási rendszer:
<http://andrassyerasmusplus.blogspot.hu/2016/03/spanyol-oktatasi-rendszer.html>
(Hozzáférés: 2018. 03. 18.)
- Oktatás:
<http://www.iranyspanyolorszag.com/ha-tovabb-maradnal/oktatas/>
(Hozzáférés: 2018. 03. 18.)
- Historia de España Bachillerato:
<http://roble.pntic.mec.es/acam0165/temas.html>
(Hozzáférés: 2018. 03. 18.)
- UNIVERSIDADES PÚBLICAS DE LA COMUNIDAD DE MADRID EVALUACIÓN PARA EL ACCESO A LAS ENSEÑANZAS UNIVERSITARIAS OFICIALES DE GRADO, Curso 2017- 2018, MATERIA: HISTORIA DE ESPAÑA:
https://www.urjc.es/images/EstudiarURJC/Admision_matricula/grado/pruebas_acceso/modelos_examenes/HISTORIA%20DE%20ESPANA.pdf
(Hozzáférés: 2018. 03. 18.)